

☒ Máte na dome fotovoltiku? Možno ste podnikateľ a budete platiť nový sociálny odvod 131 eur

Zuzana Kollárová

ODOBERAŤ

Ilustračné foto – Jumpstory.com

- **Pri fotovoltike pre domácnosti nejde o podnikanie alebo nadmerné príjmy, tvrdí Energetika Slovensko.**
- **Ministerstvo financií sa odpovedi na otázku, či majú domácnosti zdaňovať prebytky z fotovoltiky, vyhlo.**

Domácnostiam, ktoré v rodinných domoch investovali do fotovoltiky, aby platili menej za elektrinu, hrozí, že investovali zbytočne a napokon nič neušetria. Niektorí odborníci upozorňujú, že z príjmu z prebytkov za dodávku elektriny do siete by mali v novom roku platiť minimálny sociálny odvod 131,34 eura. Tvrdia, že

časť nespotrebovanej energie v domácnosti, ktorú od nich odoberá dodávateľ cez virtuálnu batériu, je pre majiteľov fotovoltiky príjem a ide o samostatnú zárobkovú činnosť, ktorej sa týka i nová povinnosť platiť minimálny sociálny odvod.

Všetci v jednom vreci

V novele zákona o sociálnom poistení, ktorá je súčasťou schváleného konsolidačného balíka, sa zmenilo ustanovenie, ktoré hovorí o samostatne zárobkovo činnnej osobe. Postavenie SZČO od januára už nebude viazané na dosahovanie príjmov z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti v rozhodujúcom období.

Kto je SZČO po novom:

- za SZČO sa bude považovať fyzická osoba, ktorá dovŕšila 18 rokov,
- je oprávnená na výkon alebo prevádzkovanie zárobkovej činnosti zakladajúcej príjmy z podnikania alebo inej samostatnej zárobkovej činnosti alebo
- podľa čestného vyhlásenia vykonáva samostatnú zárobkovú činnosť zakladajúcu dosahovanie príjmov z podnikania alebo inej samostatnej zárobkovej činnosti, na ktorú sa nevyžaduje oprávnenie (SZČO bez oprávnenia, napríklad umelec či autor).

Minimálny sociálny odvod by teda mala platiť aj veľká skupina poistencov štátu – dôchodcovia, študenti, ženy na materskej a rodičovskej dovolenke, ktorí si dosiaľ len privyrábali ako SZČO alebo živnostníci.

Sociálne odvody by mali platiť aj zamestnanci, ak majú iné príjmy popri zamestnaní. Nové odvody sa týkajú i sprostredkovateľov poistenia, finančných agentov, športovcov alebo športových odborníkov, ale tiež autorov, ktorí dostali malý honorár a nezdanili im ho zrážkovou daňou.

Štát už nezaujíma, koľko si privyrobili ani či ich vedľajší zárobok prekročil hranicu na platenie povinných sociálnych minimálnych odvodov. V súčasnosti platí minimálne odvody ten, kto mal v roku 2024 príjem nad hranicou 8 580 eur. Na budúci rok sa hranica príjmu posunie na 9 144 eur. Po novom by minimálne odvody 131,34 eura mali platiť všetci SZČO.

V tejto skupine ľudí sa teraz ocitli aj fyzické osoby prevádzkujúce fotovoltickú elektrárňu na základe povolenia, prípadne oznamovacej povinnosti. Časť odborníkov tvrdí, že príjem z prebytkov elektriny dodávanej fotovoltikou na dome sa má posudzovať a zdaňovať podľa § 6 ods. 2 písm. b) zákona o dani z príjmov. Podľa takéhoto výkladu by každý, kto dodáva dodávateľovi prebytky elektriny – ročne čo i len za pár desiatok eur, mal platiť do Sociálnej poisťovne mesačne 131,34 eura.

Ak by štát takto vykladal zmeny v zákone o sociálnom poistení, odvody by museli platiť aj desaťtisíce domácností, ktoré sa zapojili do dotačných programov Zelená domácnostiam alebo Obnov dom. No nielen ony, ale všetky domácnosti, ktoré si v minulosti inštalovali fotovoltiku, nevyužili na to štátnu dotáciu a nemajú fyzickú batériu.

Virtuálna batéria? Vraj je to podnikanie

Dodávatelia elektriny ponúkajú pre domácnosti s fotovoltikou službu virtuálnej batérie. Prebytočná elektrina sa odošle do distribučnej siete. Dodávateľ ju eviduje, akoby ju pre ne „uskladnil“. Neskôr, keď elektrinu potrebujú, si ju zo siete zasa odoberú. V praxi to funguje tak, že za každú kilowatthodinu odovzdanú do siete získajú kredit (odplatu). Dodávateľ potom túto vykúpenú a spotrebovanú elektrinu započíta vo vyúčtovaní.

Za túto službu platí domácnosť pravidelný mesačný poplatok. Výhodou je, že nepotrebujete fyzickú batériu. Nevýhodou, že pri „virtuálnom uskladnení“ za elektrinu stále platia distribučné poplatky.

Službu virtuálnej batérie na Slovensku ponúkajú aj Západoslovenská energetika (ZSE) či Východoslovenská energetika (VSE) za mesačný poplatok 3 eurá.

Predseda Slovenskej asociácie udržateľnej energetiky Ján Karaba konštatoval, že na Slovensku už v legislatíve neexistujú domácnosti, ktoré majú výnosy z výroby elektriny vo fotovoltaickom systéme. „Majú tieto zariadenia na svojich domoch preto, aby si znižovali náklady, a nejde im o zisk a podnikanie,“ dodal Karaba.

„Veď to je nezmysel, to nie je podnikanie. Tu sa bavíme o prebytkoch elektriny, ktoré neboli spotrebované v dome, tak idú naspäť do siete. Za tým nie je žiadna aktívna zárobková činnosť s cieľom zisku,“ rozhorčil sa čitateľ Karol, ktorého informácia šíriaca sa na internete o platení minimálneho odvodu zaskočila.

Karol si inštaloval malý fotovoltaický systém (3 kWp). Zaplatil zaň 4 a pol tisíca eur. Z programu Zelená domácnostiam získal na zariadenie dotáciu 1 500 eur. Fotovoltika by mu mala celkom pokryť ročnú spotrebu vlastnej domácnosti. Dodávateľ mu znížil mesačný účet za elektrinu na 23 eur a Karol teraz očakáva, že v ročnom zúčtovaní mu dodávateľ vráti pár desiatok eur za prebytky, ktoré vracal do siete prostredníctvom virtuálnej batérie.

„Ak by som musel zaplatiť nový sociálny odvod, každý rok by som do Sociálnej poisťovne poslal takmer 1 600 eur, čo je viac, ako mi štát jednorazovo prispel z programu Zelená domácnostiam,“ dodal Karol.

„Ak má domácnosť najmenšie fotovoltaické zariadenie, bude rada, ak do siete pošle sto či dvesto kilowatthodín elektriny a dodávateľ jej potom v ročnom zúčtovaní zaplatí 20 eur. Z takéhoto príjmu mám platiť každý mesiac 131 eur?“ pýta sa čitateľka Eva.

Nie je príjem ako príjem

Môže byť príjem z predaja prebytkov elektriny na malom fotovoltaickom zdroji na rodinnom dome podnikaním? Časť odborníkov tvrdí, že o podnikanie nejde. Pripúšťajú však možnosť, že by mohlo ísť o takzvané „ostatné príjmy“. Tie sú od

dane oslobodené do výšky 500 eur. Z nich sa však sociálne odvody neplatia, zdravotné áno.

Daňový poradca Martin Tužinský hovorí, že ide o veľmi komplikovanú a rozsiahlu problematiku, ktorá sa dotýka viacerých zákonov a tie si navzájom protirečia.

Podľa finančnej správy by malo ísť o príjem podľa § 6 ods. 1 písm. c) zákona o dani z príjmov. Daniari vychádzajú z toho, že ide o podnikanie podľa osobitných predpisov, no v zákone o energetike je výslovne povedané, že podnikaním nie je výroba elektrickej energie s inštalovaným výkonom do 10,8 kWh.

„Podľa môjho názoru by takýto príjem, hocijako malý, mal byť posúdený ako ostatný príjem podľa § 8 ods. 1 zákona o dani z príjmov, ktorý podlieha dani z príjmov a odvodom do zdravotnej poisťovne,“ myslí si Tužinský.

Podľa daňového poradcu by sa malo posudzovať aj to, ako majú dodávanie prebytkov elektriny nastavené dodávateľia energií. Určite je podľa neho rozdiel, keď elektrickú energiu iba uchovávate vo svojej batérii a keď ju dodávate do siete. Rozdiel je aj v tom, či odplatne alebo bezodplatne alebo si ju „skladujete“ vo virtuálnej batérii.

„Vo všeobecnosti platí, že nie je podstatné, že ste vyrobili a za odplatu do siete dodali menej elektrickej energie, ako ste na konci zúčtovacieho obdobia odobrali,“ dodal Tužinský.

Na Slovensku je možné podnikáť v energetike na základe povolenia alebo potvrdenia o splnení oznamovacej povinnosti od Úradu pre reguláciu sieťových odvetví. Fyzické osoby musia navyše spĺňať podmienky, ako je vek minimálne 21 rokov, pobyt na území SR a právnu a odbornú spôsobilosť.

Domácnosť, ktorá inštaluje na dome fotovoltiku, nemusí úradu nič oznamovať.

Podľa usmernenia finančnej správy sa registrovať na daňovom úrade ako platitelia dane musia len výrobcovia s výkonom obnoviteľného zdroja nad 50 kW,

elektroenergetické podniky, ktoré elektrinu vyrábajú a spotrebúvajú, a výrobcovia s viacerými zariadeniami nad 50 kW.

Malí výrobcovia s výkonom do 50 kW, teda aj domácnosti, sa registrovať nemusia. A elektrina vyrobená a spotrebovaná v takomto zariadení je oslobodená od dane.

Ak sa elektrina z malej fotovoltiky nezdaňuje, prečo by sa mal z jej prebytkov platiť sociálny odvod?

Odpovede sa nedopátra domácnosť ani vtedy, keď si začne študovať svoju zmluvu s dodávateľom elektriny.

Napríklad na vyúčtovacej faktúre SSE je uvedené, že dodávateľ započítava svoju pohľadávku voči pohľadávke majiteľa fotovoltiky. Teda nejde o predaj, ale zápočet elektriny. Nezodpovedaná otázka teda je, či pohľadávka majiteľa fotovoltiky, ktorou vyrobil a dodal do siete elektrickú energiu a bola uhradená započítaním, je zdaniteľným príjmom.

V zmluve s VSE sa nehovorí o predaji, ale o pôžičke. Podľa zmluvy „výrobca prenechá spoločnosti do užívania ním vyrobenú elektrinu, ktorá nebude spotrebovaná v odbernom mieste totožnom so zdrojom (predmet pôžičky) a zaväzuje sa zaplatiť spoločnosti cenu za prevzatie zodpovednosti za odchýlku zdroja (odplata) v zmysle cenníka pre virtuálnu batériu“.

Virtuálnu batériu v jednom z energetických podnikov ZSE využíva vyše 19 400 domácností. V zmluve so ZSE je uvedené, že dodávateľ vykupuje elektrinu, domácnosť musí platiť poplatok za výkup a ZSE musí od domácnosti elektrinu odoberať a uhrádzať jej cenu za vykúpenú elektrinu podľa cenníka a „prevziať za výrobcu elektriny zodpovednosť za odchýlku na odovzdávacom mieste“.

Podľa spoločnosti Energetika Slovensko, ktorá zastrešuje spoločnosti ZSE a VSE, je zásadným problémom to, že v legislatíve nie sú otázky prebytkov z výroby elektriny a ich zdaňovania riešené komplexne ani konzistentne.

Dôsledkom tohto stavu je podľa Energetiky Slovensko to, že chýba systémová

Dosledkom tohto stavu je podľa Energetiky Slovensko to, že chyba systematicke riešenie, ktoré by zároveň dokázalo reagovať na vývoj trhu a trendov. Okrem malých výrobcov aktuálne na trhu totiž pôsobia aj prijímatelia prebytkov (služba zdieľania elektriny) a čoskoro môže pribudnúť aj poskytovanie služieb flexibility.

„Predpokladáme, že nikto nebude spochybňovať motiváciu bežnej domácnosti, ktorá sa snaží inštaláciou fotovoltiky primárne ušetriť, nie zarobiť. Ďalším faktom je, že nie je reálne možné dimenzovať výrobný zdroj tak, aby nevznikali nikdy žiadne prebytky,“ vysvetlila spoločnosť.

Naša legislatíva limituje výrobný zdroj v domácnostiach na výkon maximálne 10,8 kWp (kilowatt peak), ktorý je schopný vyrobiť ročne maximálne 12 megawatthodín elektriny. Pokiaľ by celý tento vyrobený objem bol považovaný za prebytok, tak jeho ročná hodnota podľa aktuálnych spotových cien elektriny by bola okolo 500 eur. „Je zrejmé, že v prípade fotovoltiky pre domácnosti sa určite nedá hovoriť o podnikaní alebo nadmernom príjme,“ dodala hovorkyňa spoločnosti Katarína Šulíková.

A zopakujme, že ak by takýto malý výrobca elektriny mal štátu na odvodoch zaplatiť ročne zhruba 1600 eur a mala by sa mu investícia do fotovoltiky vrátiť, je to mimo akejkolvek ekonomickej reality.

Úradníci si podávajú horúci zemiak

O odpoveď na otázku, či sa povinnosť platiť nový minimálny odvod týka aj člena domácnosti, ktorý má na rodinnom dome fotovoltiku a má virtuálnu batériu, sme požiadali Sociálnu poisťovňu, ministerstvo práce a ministerstvo financií.

Podľa vyjadrenia ministerstva práce, „to, či je majiteľ domu s fotovoltikou SZČO, závisí od toho, či a ako zdaňuje príjmy z výroby elektriny. Ak ich zdaňuje ako príjmy z podnikania a z inej zárobkovej činnosti podľa § 6 ods. 1 a 2 zákona o dani z príjmov, tak je aj na účely sociálneho poistenia SZČO.“

Majitelia fotovoltiky dnes malé príjmy z prebytkov výroby elektriny nezdaňujú. Znamená to teda automaticky, že nemajú ani povinnosť platiť minimálnu sociálnu

---

odvod?

Na to nám ministerstvo práce neodpovedalo. Odporúčalo, aby sme sa s otázkami v súvislosti so zdaňovaním príjmov obrátili na rezort financií.

Ten nám namiesto jasnej odpovede odkázal, že sa máme obrátiť na ministerstvo práce. Problém budeme naďalej sledovať.

Máte pripomienku alebo ste našli chybu? Prosíme, napíšte na pripomienky@dennikn.sk.